

A survey of *Stomoxys* spp. (Diptera: Muscidae) at horse stable of Faculty of Veterinary Science, Mahidol University, Nakhon Pathom Province

**Tanawalee Mantiantipan¹ Nuchanat Chibangyang¹ Thekhawet Weluwanarak²
Poonyapat Sedwisai² Tanasak Changbunjong^{1,2*}**

¹Department of Pre-clinic and Applied Animal Science,

²The Monitoring and Surveillance Center for Zoonotic Diseases in Wildlife and Exotic Animals, Faculty of Veterinary Science,
Mahidol University, 999 Phuttamonthon 4 Road, Salaya, Phuttamonthon, Nakhon Pathom 73170, Thailand

*Corresponding author, E-mail address: Tanasak.cha@mahidol.ac.th

Abstract

Stable flies are important blood sucking flies of livestock and other mammals. They can transmit many parasites and pathogens. The present study was carried out to survey the stable flies at the horse stable of Faculty of Veterinary Science, Mahidol University from July to August 2013 using Vavoua traps. A total of 976 individuals of 2 species were captured; *Stomoxys calcitrans* (97.75%) and *Stomoxys indicus* (2.25%). The diurnal feeding activity of each species was observed during different period of times (06.00 to 18.00). Males of *S. calcitrans* showed peak of diurnal activity in the morning (08.00 to 10.00) and in the afternoon (14.00 to 16.00) whereas females showed a constant activity throughout the day. Both sexes of *S. indicus* showed peak of activity in the early morning (06.00 to 08.00) and the late afternoon (16.00 to 18.00). Some morphological characters (frontal index and body length) in both sexes of each species were also measured. Results of this study provide information that may be useful for stable fly control programs.

Keywords: Stable fly, Survey, *Stomoxys calcitrans*, *Stomoxys indicus*, Vavoua trap

การสำรวจแมลงวันคอกสัตว์ *Stomoxys* spp. (Diptera: Muscidae) บริเวณคอกม้า คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดนครปฐม

ธนาวิทย์ หมั่นเทียนติพันธ์¹ นุชนารถ ไช้บางยาง¹ ทิณเวท เวฬุวนารักษ์²
บุญญพัฒน์ เศษวิสัย² ธนศักดิ์ ช่างบรรจง^{1,2*}

¹ภาควิชาปรีคลินิกและสัตวศาสตร์ประยุกต์, ²ศูนย์เฝ้าระวังและติดตามโรคจากสัตว์ป่า สัตว์ต่างถิ่น และสัตว์อพยพ,
คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 999 ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170 ประเทศไทย
*ผู้รับผิดชอบบทความ E-mail address: Tanasak.cha@mahidol.ac.th

บทคัดย่อ

แมลงวันคอกสัตว์เป็นแมลงดูดเลือดที่มีสำคัญกับปศุสัตว์ และสัตว์เลื้อยคลานทั่วไป สามารถเป็นพาหะนำเชื้อปรสิต และเชื้อโรคหลายชนิด การศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการสำรวจแมลงวันคอกสัตว์บริเวณคอกม้าของคณะสัตวแพทยศาสตร์ ม.มหิดล ตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม พ.ศ. 2556 โดยใช้กับดัก Vavoua สามารถจับแมลงวันคอกสัตว์ได้ทั้งหมด 976 ตัว ประกอบด้วย 2 ชนิด ได้แก่ *Stomoxys calcitrans* (ร้อยละ 97.75) และ *Stomoxys indicus* (ร้อยละ 2.25) จากการศึกษากิจกรรมการออกหากินในรอบวันของแมลงวันคอกสัตว์แต่ละชนิดในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน (06.00 ถึง 18.00 น.) พบว่าเพศผู้ของ *S. calcitrans* แสดงกิจกรรมการออกหากินสูงสุดในช่วงเช้า (08.00 น. ถึง 10.00 น.) และช่วงบ่าย (14.00 น. ถึง 16.00 น.) ขณะที่เพศเมียจะพบว่าไม่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลาของวัน ทั้งสองเพศของ *S. indicus* มีกิจกรรมการออกหากินสูงสุดในช่วงเช้ามืด (06.00 น. ถึง 08.00 น.) และช่วงพลบค่ำ (16.00 น. ถึง 18.00 น.) ทั้งนี้ได้แสดงถึงลักษณะทางสัณฐานวิทยา (frontal index และความยาวของลำตัว) ของแมลงวันคอกสัตว์แต่ละชนิดร่วมด้วย ดังนั้น ผลจากการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนโปรแกรมในการควบคุมแมลงวันคอกสัตว์ในพื้นที่ได้

คำสำคัญ : แมลงวันคอกสัตว์ สำรวจ *Stomoxys calcitrans* *Stomoxys indicus* กับดัก Vavoua